

Max van der Kamp Scriptieprijs 2009

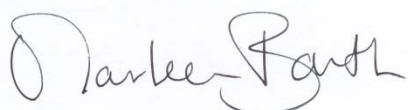
Juryrapport

Inhoud

Voorwoord	5
1 De aanleiding	7
2 De doelstellingen	7
3 De inzendingen	8
4 De beoordeling	9
5 De genomineerden	9
6 De winnaar	12
Bijlage I	
Curricula Vitae van de juryleden	15
Bijlage II	
Reglement Max van der Kamp Scriptieprijs 2009	17
Bijlage III	
Overzicht Inzenders Max van der Kamp Scriptieprijs 2009	21

Voorwoord

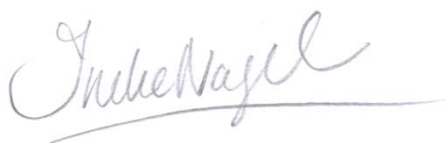
Hierbij presenteert de jury van de Max van der Kamp Scriptieprijs 2009 het verslag van haar bevindingen, de overwegingen en de argumentatie die hebben geleid tot de keuze voor de winnaar.



Marleen Barth, voorzitter



Folkert Haanstra



Ineke Nagel



Olga Van Oost



Kees Vuyk

Utrecht, juni 2009

1 De aanleiding

Cultuurnetwerk Nederland, het landelijk expertisecentrum voor cultuureducatie, heeft in 2008 een scriptieprijs ingesteld en deze vernoemd naar Max van der Kamp (1947 – 2007), vanwege zijn verdiensten op het gebied van cultuureducatieonderzoek.

Van der Kamp werd opgeleid als psycholoog en was vanaf 1972 werkzaam bij het Kohnstamm Instituut voor onderwijsresearch in Amsterdam. In 1980 promoveerde hij op een onderzoek naar doelen en leereffecten van de beeldende vakken en muziek onder de titel *Wat neemt de leerling mee van kunstzinnige vorming?* Dit was een belangrijke stimulans voor meer wetenschappelijk onderzoek op dit gebied.

Vanaf 1982 was Max van der Kamp hoogleraar Andragogiek in Groningen, maar hij bleef zowel bestuurlijk als onderzoeksmatig actief op het gebied van de kunsteducatie. Zo was hij voorzitter van de adviescommissie beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (bve) van Cultuur en School, bestuurslid van de Groningse 'School voor Handenarbeid' en lid van de visitatiecommissie van conservatoria. Hij deed historisch onderzoek naar kunstonderwijs en centra voor de kunsten en onderzoek naar de relatie tussen cultuureducatie en sociale cohesie. Zijn onderzoek getuigt steeds van een kritische betrokkenheid bij de cultuureducatie.

2 De doelstellingen

Elk jaar worden kwalitatief hoogstaande scripties geschreven die aansluiten bij het werkterrein van Cultuurnetwerk Nederland, dat van de cultuureducatie. Cultuurnetwerk Nederland definieert dit doorgaans als 'alle vormen van educatie waarbij cultuur als doel of als middel wordt ingezet'. Daarmee is het een verzamelbegrip voor kunst-, erfgoed-, literatuur- en media-educatie.

Het terrein van *onderzoek* naar cultuureducatie is lastig af te bakenen. Het doorsnijdt uiteenlopende wetenschappelijke vakgebieden. In 2002 en in 2006 inventariseerde Cultuurnetwerk Nederland het onderzoek dat is verricht van respectievelijk 1975 tot 2000 en van 2000 tot 2005. De uitvoerders van de inventarisaties concluderen dat er sinds de jaren zeventig sprake is van een steeds stijgend aantal onderzoeken op het gebied van kunst- en cultuureducatie. Belangrijke conclusies zijn dat de inspanningen versnipperd zijn en dat er door het ad-hockarakter van veel toegepast en praktijkgericht onderzoek nauwelijks sprake is van systematische en samenhangende kennisopbouw. Zo is er op theoretisch vlak vaak sprake van eenmalig en losstaand gebruik van theoretische noties uit bijvoorbeeld de onderwijs- en de organisatiekunde en de communicatiewetenschap. Een steeds weerkerend thema in de kunst- en cultuureducatie is ook de relatie met de praktijk. De wederzijdse vertaalslag tussen onderzoek en theoretische ontwikkelingen en de lespraktijk van alledag komt vaak maar moeizaam tot stand - al lijkt de argwaan van de praktijk ten opzichte van onderzoek die ten tijde van het proefschrift van Van der Kamp bestond, grotendeels verdwenen.

Op het gebied van onderwijs zijn intussen interessante ontwikkelingen aan de gang. In het studiejaar 2006-2007 gingen aan drie hogescholen (Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, ArtEZ hogeschool voor de kunsten en Codarts in samenwerking met Willem de Kooning Academie) masteropleidingen kunsteducatie van start, bedoeld voor onder andere afgestudeerde bachelors van docentenopleidingen beeldende kunst, dans, muziek en theater. Per januari 2007 volgden ook de

Fontys Hogeschool voor de kunsten en de Hogeschool Zuyd (Alliantie Kunsten Fontys Zuyd) met de Master kunsteducatie, en per september 2007 de Hanzehogeschool Groningen samen met de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden. De opleidingen verschillen onderling op sommige punten, maar in alle gevallen worden ook onderzoeksvaardigheden aangeleerd. De oprichting van de masters kunsteducatie komt voort uit de vraag naar docenten met meer inhoudelijke en professionele bagage. In de nabije toekomst zullen afgestudeerden ongetwijfeld positief bijdragen aan de ontwikkeling van het vakgebied, ook waar het gaat om onderzoek en het inzetten van onderzoek om de kwaliteit van de kunst- en cultuureducatie te vergroten.

Ook aan Nederlandse en Vlaamse universiteiten kunnen studenten zich steeds richten in het vakgebied verdiepen. Zo biedt de opleiding Kunsten, Cultuur en Media (KCM) aan de Rijksuniversiteit Groningen sinds enige jaren de mogelijkheid om binnen de bachelor- en masteropleiding te kiezen voor de specialisatie Kunsteducatie, en bestaan bij de vakgroep Algemene Cultuurwetenschappen aan de Radboud Universiteit Nijmegen plannen om een bachelor Kunsteducatie in te richten.

De bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland beschrijft en ontsluit (master)scripties op het terrein van kunst- en cultuureducatie voor iedereen die voor studie-, vakmatige of persoonlijke doeleinden geïnteresseerd is in het onderwerp. Niet zelden snijden ze uiterst relevante vraagstukken aan, die voortvloeien uit actuele tendensen of problemen in de praktijk, uit een gezonde dosis theoretische vernieuwingsdrang, of uit een combinatie van beide. Maar te vaak nog verdwijnen waardevolle werkstukken van studenten op een boekenplank waar ze nooit meer vanaf komen, of in de al even spreekwoordelijke bureaulade. De Max van der Kamp Scriptieprijs brengt ze onder de aandacht van een breed publiek, en draagt daarmee ook bij aan het verder verkleinen van de kloof tussen onderzoek en praktijk. Daarnaast wil Cultuurnetwerk Nederland met de prijs goed onderzoek naar cultuureducatie door studenten bevorderen, en studenten stimuleren om met hun bevindingen naar buiten te treden.

De Max van der Kamp Scriptieprijs wordt met ingang van 2009 elke twee jaar uitgereikt.

3 De inzendingen

In totaal werden 32 scripties ingediend voor de Max van der Kamp Scriptieprijs 2009. Hieronder waren tweeëntwintig Nederlandse en tien Vlaamse inzendingen. In de onderwerpen van de ingezonden scripties weerspiegelt zich de diversiteit die in het voorgaande al ter sprake kwam. Er waren studies over onder meer de binnen- en buitenschoolse educatieve praktijk, over docentenopleidingen kunstvakken, over educatie bij instellingen, over cultuureducatiebeleid, over actieve, receptieve en reflectieve kunstbeoefening, en over innovatieve vormen van cultuureducatie. Daarbij kwam een veelheid aan cultuurdisciplines aan bod, zoals muziek, audiovisuele kunsten, nieuwe media, literatuur, theater, beeldende kunst en dans. Acht scripties zijn geschreven door studenten van de HBO-masters kunsteducatie, één door een student aan de HBO-master pedagogiek, veertien scripties zijn afkomstig van universitaire studenten aan faculteiten letteren- en geesteswetenschappen, zes van faculteiten gedragswetenschappen en drie van economische wetenschappen.

4 De beoordeling

De jury heeft bij haar beoordeling gelet op de wetenschappelijke waarde, de helderheid, de originaliteit, en de argumentatiekracht van de inzendingen. Maatschappelijke en/of praktische relevantie zag zij als een pre.

Gemeten aan deze criteria is het niveau van de ingezonden scripties wisselend. In veel scripties is sprake van een discrepantie tussen een breed theoretisch kader enerzijds en een beperkte operationalisering en gegevensverzameling anderzijds. Verder wil de jury met name haar ongenoegen uiten over de taalvaardigheid van de auteurs van een aanzienlijk deel van de ingezonden scripties. Het gaat daarbij niet alleen om zaken die relatief eenvoudig te corrigeren zijn, zoals spelling, grammatica en zinsbouw, maar ook om algehele leesbaarheid. De jury is verbaasd en bezorgd dat de aandacht voor schriftelijk taalgebruik, om wat voor redenen ook, binnen masteropleidingen en in de school- en studiercarrière die daaraan vooraf gaat kennelijk ontoereikend is.

Wel is de jury positief verrast door het werk dat is verricht door een aantal studenten aan de HBO-masters Kunsteducatie, zeker als zij in overweging neemt dat scripties van deze instellingen van oudsher geen wetenschappelijke invalshoek hebben.

5 De genomineerden

5.1 SELECTIE VAN VIJF SCRIPTIES

Uit alle inzendingen heeft de jury vijf genomineerden geselecteerd, op basis van de criteria die zojuist werden genoemd. Deze genomineerden zijn, in alfabetische volgorde op achternaam van de auteur:

- *Een onderzoek naar de rol van kunstenaars in Toeval Gezocht* van Marike Hoekstra - master Kunsteducatie, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten;
- *(In)formeel leren in de festivalsfeer. Een onderzoek naar de koppeling tussen formeel en informeel leren op en rond festivals* van Suzanne Keurntjes - master Kunsteducatie, Fontys Hogescholen (Alliantie Kunsten Fontys Zuyd);
- *Een moderne kijk op de klassieken: een onderzoek naar de huidige mogelijkheden voor het onderwijzen van canonieke literatuur* van Sanne de Maijer - master Nederlandse taal en cultuur, Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam;
- *Participeren in of via kunst en cultuur? Een onderzoek naar de legitimatie voor cultuureducatie in het beleid van de rijksoverheid sinds 1995* van Vera Meewis - master Kunstbeleid en –management, Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit Utrecht;
- *Restaging the epic. Brechtian epic elements in computer games and their use for computer game literacy education* van Lies van Roessel, master Media and performance studies, Faculteit Geesteswetenschappen, Universiteit Utrecht).

Per genomineerde volgt hieronder de motivatie van de jury voor haar keuze.

5.2 MARIKE HOEKSTRA - EEN ONDERZOEK NAAR DE ROL VAN DE KUNSTENAAR IN TOEVAL GEZOCHT

Voor de master Kunsteducatie aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten deed Marike Hoekstra onderzoek naar de rol van de kunstenaar in het project Toeval Gezocht. Hierin werkten teams van kunstenaars en groepsleerkrachten intensief met groepen jonge kinderen. Inspiratiebronnen waren de pedagogiek van Reggio Emilia en een tentoonstelling van het kunstenaarsduo Heringa/Van Kalsbeek in het Stedelijk Museum Amsterdam. Marike Hoekstra vroeg zich af hoe kunstenaars hun 'kunstzinnige' competenties inzetten in de lessen op de scholen, en of gesprekken hierover hen kunnen helpen die te benoemen en te vergroten. Ze observeerde zes kunstenaars in lessituaties, en interviewde hen vervolgens uitgebreid.

De jury vindt de probleemstelling van Marikes scriptie origineel en interessant. Er is al veel gespeculeerd en gediscussieerd, maar nog weinig empirisch onderzoek gedaan naar verschillen tussen docenten en kunstenaars. Marike heeft zeer nauwkeurig geobserveerd in de lessen, en haar waarnemingen goed en grondig geanalyseerd. Daarbij keek ze naar de inzet van creativiteit, beschrijvingen van procesgericht werken en authenticiteit. Binnen deze categorieën brengt ze nog nadere specificaties aan, zoals bij creativiteit het creatief omgaan met werkvormen, het stimuleren van de creativiteit van het kind en het creatief omgaan met materialen. Op die manier maakt ze het complexe overdrachtsproces inzichtelijk.

5.3 SUZANNE KEURNTJES - (IN)FORMEEL LEREN IN DE FESTIVALSFEER. EEN ONDERZOEK NAAR DE KOPPELING TUSSEN FORMEEL EN INFORMEEL LEREN OP EN ROND FESTIVALS

Een andere goede en toegankelijke HBO-scriptie met een aansprekend onderwerp is van de hand van Suzanne Keurntjes. In het kader van de master Kunsteducatie aan Fontys Hogescholen (Alliantie Kunsten Fontys Zuyd) onderzocht zij het formele en informele leren in de festivalsfeer. Aanleiding was een project voor het Gipsyfestival in Tilburg. Enkele partijen ontwikkelen een educatief traject voor het voortgezet onderwijs, dat leerlingen een meer objectief en genuanceerd beeld moet geven van de historie en cultuur van Roma en Sinti. Het gaat hier dus om formeel leren. Een koppeling met informeel leren kan het rendement hiervan vergroten; door een bezoek aan het Gipsyfestival komen leerlingen op een ongedwongen manier in aanraking met de zigeunercultuur. Suzanne onderzocht hoe het informeel leren op en rond festivals kan worden gekoppeld aan het formele educatietraject-in-ontwikkeling, en wat de mogelijke voordelen daarvan zijn. Hiertoe bezocht ze diverse festivals, interviewde ze 'experts' op onder meer het gebied van marketing, educatie en projectorganisatie, en observeerde ze de uitvoering van een soortgelijk project.

Suzannes onderzoek is in feite een heel uitgebreide casusbeschrijving. Daarbij heeft ze algemene principes goed specifiek en concreet gemaakt, via een heldere, stapsgewijze aanpak. Ze begint haar scriptie met zich af te vragen welke vormen van educatie voorkomen op festivals en waarom, en op welke manieren een festival informeel leren kan realiseren en stimuleren. Daarbij toont ze zich er onder meer bewust van dat (lang) niet alle festivalervaringen ook leerervaringen zijn, evenals van verschillen tussen formele en informele leeromgevingen en hoe die zich verhouden tot educatieprojecten op scholen. Vervolgens spitst ze het geschetste kader op een gedegen manier toe op het Gipsyfestival. Haar bevindingen en aanbevelingen voor de opdrachtgever zijn heel praktisch.

5.4 SANNE DE MAIJER - EEN MODERNE KIJK OP DE KLASSIEKEN: EEN ONDERZOEK NAAR DE HUIDIGE MOGELIJKHEDEN VOOR HET ONDERWIJZEN VAN CANONIEKE LITERATUUR'

De canon en de implementatie daarvan in het onderwijs is een ander eigentijds thema, dat ook vandaag de dag nog onderwerp is van heftig debat - al lijkt het erop dat de recente beslissing van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om de vensters van de commissie-Van Oostrom niet verplicht te stellen de discussie heeft doen verstommen. Voor haar master Nederlandse taal en cultuur aan de Universiteit van Amsterdam verdiepte Sanne de Maijer zich in het onderwerp. Aanleiding was een stageopdracht van Teleac/NOT en het Huygens Instituut om een educatieve website over Multatuli te maken. Die riep bij Sanne twijfels op over doelstellingen en uitvoerbaarheid van een dergelijke onderneming. Ze vroeg zich af wat de huidige mogelijkheden zijn voor het onderwijzen van Nederlandstalige canonieke literatuur in de bovenbouw van havo en vwo. Om die onderzoeksvraag te beantwoorden deed zij een uitgebreide studie naar de onderwijskundige en didactische achtergronden van het huidige literatuuronderwijs, en naar de discussie over het onderwijs van canonieke literatuur. Via een enquête ondervroeg zij literatuurdocenten over onder meer hun lespraktijk en mening over het onderwerp.

De jury is enthousiast over de keuze voor het relevante en boeiende vraagstuk van de verplichte leeslijst, en de manier waarop de auteur het vertaalt naar de hedendaagse onderwijs, waarin met de komst van de tweede fase de afgelopen jaren zoveel is veranderd. Daarbij keek Sanne ook naar de mogelijkheden van nieuwe media: 'als hulpsteun, als noodgreep en als noodzaak', zoals ze het zelf noemt. In de conclusies en aanbevelingen wordt goed vanuit de praktijk gedacht. Bijzondere lof heeft de jury voor Sannes schrijfstijl. Niet alleen is de scriptie geschreven in vlekkeloos Nederlands dat 'leest als een trein' (vooral de inleiding maakte veel indruk), maar ook is de auteur erin geslaagd om haar persoonlijkheid en visie door het gehele stuk te verweven. Hierdoor laat het zich op sommige momenten veeleer lezen als een essay of een journalistiek stuk dan als een wetenschappelijk verslag. De kleine en selectieve groep respondenten op haar vragenlijst (namelijk deelnemers aan een internetforum) maken dat generaliseerbare conclusies moeilijk zijn te trekken. Dit probleem had meer aandacht verdiend.

5.5 VERA MEEWIS - PARTICIPEREN IN OF VIA KUNST EN CULTUUR? EEN ONDERZOEK NAAR DE LEGITIMATIE VOOR CULTUUREDUCATIE IN HET BELEID VAN DE RIJKSOVERHEID SINDS 1995

Vera Meewis gaf haar scriptie, die zij schreef voor de master Kunstbeleid en –management aan de Universiteit Utrecht, de titel: 'Participeren in of via kunst en cultuur?' Dit is een notendop de discussie over de legitimatie voor cultuureducatie in het overheidsbeleid. Is deelname aan kunst en cultuur een doel op zich, of is het een middel om andere doelen, zoals sociale cohesie en burgerschap, te realiseren? Beleidsmakers hebben door de jaren heen steeds verschillende antwoorden gegeven op deze vraag, of beter gezegd wisselend gewicht toegekend aan de verschillende intrinsieke en extrinsieke doelen. In haar scriptie brengt Vera die verschuivingen in kaart. Ze analyseerde de beleidsteksten van de rijksoverheid sinds de opkomst van het thema, beginnend met de uitgangspuntennota *Pantser of ruggegraat* uit 1995 en eindigend met *Kunst van Leven. Hoofdlijnen van cultuurbeleid* uit 2007. Hierbij maakt zij gebruik van een indeling in drie niveaus in de legitimatie voor cultuureducatie, namelijk persoonlijke ontwikkeling, cultuurdeelname en algemeen maatschappelijke waarden.

De jury vindt dat Vera haar onderzoek systematisch heeft opgezet en gedegen en zorgvuldig heeft uitgevoerd. Waar anderen zich nogal eens laten verleiden tot het bewandelen van zijpaden, wijkt zij

niet af van de route die ze vooraf heeft uitgestippeld. De analyses zijn goed uitgevoerd, en de conclusies zijn helder en consistent. De scriptie is zeer informatief over de manier waarop in het beleid wordt omgegaan met het thema cultuureducatie. Overigens denkt de jury dat het de moeite waard zijn zou zijn om met betrekking tot dit controversiële onderwerp, dat nauw verband houdt met buitengewoon actuele politieke en maatschappelijke ontwikkelingen, een nog uitgebreidere kritische discoursanalyse te doen, waarbij een breed spectrum aan media-uitingen (kranten- en opiniestukken, nieuwsberichten, interviews, et cetera) wordt betrokken.

5.6 LIES VAN ROESSEL - RESTAGING THE EPIC. BRECHTIAN EPIC ELEMENTS IN COMPUTER GAMES AND THEIR USE FOR COMPUTER GAME LITERACY EDUCATION

Computer games zijn een steeds belangrijker cultureel fenomeen, en de kritische receptie ervan verdient om die reden een plek in het onderwijs, betoogt Lies van Roessel in haar scriptie voor de master Media and performance studies aan de Universiteit Utrecht. De theorievorming op dit gebied staat echter nog in de kinderschoenen. Daarom doet ze een beroep op de ideeën van Bertolt Brecht over het Episch Theater, dat als doel heeft om het publiek maatschappelijk en politiek bewust te maken. Zogenaemde vervreemdingseffecten, die voorkomen dat toeschouwers te veel emotioneel betrokken raken bij het verhaal, moeten hiervoor zorgen. Net als theater kunnen ook computer games acties representeren en simuleren. Daarom is een vertaalslag zinvol. Twee van de vervreemdingseffecten van Brecht, namelijk het doorbreken van de vierde wand en de scheiding van de elementen die samen het kunstwerk vormen (tekst, muziek en decor), zijn in het bijzonder toepasbaar op computer games omdat zij de speler bewust maken van het geconstrueerde karakter ervan. Lies werkt in haar scriptie verschillende voorbeelden hiervan uit. Op den duur zouden dit soort epische elementen onderdeel kunnen vormen van de educatie van computer game wijsheid.

Lies heeft een scriptie geschreven over een buitengewoon interessant en actueel onderwerp. De combinatie van theoretische tradities, en vooral de keuze voor een marxistisch kader, is gewaagd, maar pakt goed uit en is naar de overtuiging van de jury een waardevolle bijdrage aan het prille proces van theorievorming over computer games. Onderzoek naar *games* en *gaming* is vaak instrumenteel van aard, dat wil zeggen gericht op games als educatief leermiddel en niet op educatie over games, en weinig vernieuwend. Het onderzoek van Lies is echter fundamenteel, stelt nieuwe vragen en zet daarmee aan tot debat over de ethiek van het *gamen*. Hierom zit de samenleving dringend verlegen. Toch is de scriptie niet pretentius; de auteur staat met beide benen op de grond. De jury prijst voorts de sterke opbouw en argumentatie van de scriptie en de pakkende schrijfstijl. Zij zou graag zien dat er, langs de lijnen die Lies neerzet, daadwerkelijk empirisch onderzoek wordt verricht naar epische elementen in computerspellen – maar wellicht leent dat zich meer voor een proefschrift dan voor een afstudeerscriptie.

6 De winnaar

Alle vijf genomineerde scripties hebben hun eigen kwaliteiten, en combinaties van kwaliteiten. De jury wil de auteurs en zeker ook hun begeleiders nogmaals lof toezwaaien; gezien het grote aantal inzendingen is het sowieso een mooie verdienste om zich tot de genomineerden te mogen rekenen.

Echter, zoals altijd bij dit soort gelegenheden: er kan er maar één de winnaar zijn. De jury was unaniem in haar keuze. Doorslaggevend waren de eruditie, het innovatieve karakter, de gepaste kritische afstand van het onderwerp en de uitgebreide, eerlijke en onafhankelijke discussie. De jury is zich ervan bewust dat zij met de keuze voor deze scriptie voor de eerste editie van de Max van der

Kamp Scriptieprijs de lat voor de komende jaren hoog legt. Zij vindt dat terecht, gezien de doelstellingen van de prijs. Met trots maakt zij bekend dat zij de Max van der Kamp Scriptieprijs 2009 toekent aan Lies van Roessel voor haar masterscriptie *Restaging the epic. Brechtian epic elements in computer games and their use for computer game literacy education*.

Bijlage I

CURRICULA VITAE VAN DE JURYLEDEN

MARLEEN BARTH (JURYVOORZITTER)

Marleen Barth (°1964) is politicoloog. Sinds 2008 is zij voorzitter van GGZ Nederland, de branchevereniging van de geestelijke gezondheidszorg. Daarvoor heeft zij zich jaren bezig gehouden met onderwijs: als parlementair verslaggever bij Trouw, als Tweede Kamerlid voor de PvdA en als voorzitter van CNV Onderwijs. Barth is een enthousiast cultuurliefhebber, en heeft zich als Kamerlid onder meer ingespannen voor verbetering van de kwaliteit van muziekonderwijs. Zij bekleedt diverse nevenfuncties, waaronder het lidmaatschap van de Raad van Toezicht van Teleac en de Nuffic. Ook is zij lid van de Raad van Advies van het Frans Hals Museum en de Sociale Faculteit van de Universiteit Utrecht.

FOLKERT HAANSTRA

Folkert Haanstra (°1950) is als bijzonder hoogleraar Cultuureducatie en Cultuurparticipatie verbonden aan de Universiteit Utrecht. De leerstoel die hij bekleedt is ingesteld door Cultuurnetwerk Nederland. Daarnaast werkt hij als lector kunst- en cultuureducatie bij de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Het lectoraat richt zich op kennisontwikkeling op het gebied van kunst- en cultuureducatie. Onder het lectoraat valt ook de interdisciplinaire Master Kunsteducatie. Folkert Haanstra studeerde psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen en schilderkunst en grafiek aan de Academie voor Beeldende Kunsten Minerva. Hij werkte eerder als onderzoeker bij het SCO-Kohnstamm Instituut van de Universiteit van Amsterdam en deed onderzoek naar de kunstvakken in het onderwijs, naar musea, muziekscholen en creativiteitscentra en naar het kunstvakonderwijs. In 1994 is hij gepromoveerd op een proefschrift over leereffecten van beeldende vakken in het onderwijs.

INEKE NAGEL

Ineke Nagel (°1966) promoveerde in 2004 op een proefschrift over cultuurparticipatie in de levensloop. Momenteel is zij werkzaam aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Binnen de afdeling Methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek bestudeert zij de oorzaken en gevolgen van de deelname aan culturele activiteiten onder jongeren. Een belangrijke vraag die in haar onderzoek centraal staat is hoe de cultuurparticipatie zich ontwikkelt in de periode van adolescentie naar jong volwassenheid en hoe deze verandert onder invloed van het ouderlijk milieu en van ontwikkelingen in de schoolloopbaan. Ook deed zij onderzoek naar de langetermijneffecten van kunsteducatie in het voortgezet onderwijs.

OLGA VAN OOST

Olga Van Oost (°1975) is senior onderzoeker bij de Vrije Universiteit Brussel, onderzoekscentrum IBBT-SMIT, onderzoekscluster Cultuurlab. Ze studeerde kunstwetenschappen & archeologie en communicatiewetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel. In 2009 promoveerde ze in de communicatiewetenschappen met het doctoraat: *Het Museumvraagstuk: een theoretisch-historisch onderzoek naar het kunstmuseumconcept in de moderniteit gekoppeld aan een vergelijkende analyse van het museumbeleid en enkele gevalstudies in Vlaanderen en Nederland*. Verder deed ze de afgelopen jaren onderzoek naar de relatie tussen jongeren en musea en e-cultuur. Momenteel onderzoekt ze in hoeverre het internet ingeschakeld kan worden in het artistieke creatieproces van kunstenaars en het een alternatieve manier kan zijn om multimediale kunstwerken te promoten en te verspreiden (Project Faces of Relief, IBBT).

KEES VUYK

Kees Vuyk (°1953) studeerde filosofie en psychologie aan de beide universiteiten in Amsterdam. In 1990 promoveerde hij op het proefschrift *Homo Volens. Beschouwingen over de moderne mens als willende mens naar aanleiding van Heidegger en Nietzsche* (Kampen 1990). Van zijn hand verschenen verder de volgende boeken: *De esthetisering van het wereldbeeld* (Kampen 1992), *De treurnis blijft. Over melancholie en verbeelding* (Kampen 1995) en *Het menselijk teveel. Over de kunst van het leven en de waarde van kunst* (Kampen 2002), naast talloze artikelen en essays over filosofie en de theorie van de kunsten. Na zijn promotie kreeg hij een aanstelling als staffunctionaris voor onderwijsbeleid aan de Hogeschool voor de Kunsten Constantijn Huygens in Zwolle en Kampen. Bij diezelfde hogeschool was hij vanaf 1996 tot 2001 directeur van de faculteit beeldende kunst en vormgeving. Van 2002 tot 2006 was hij directeur van Theater Instituut Nederland in Amsterdam. Sinds 2006 werkt hij bij de universiteit Utrecht als universitair hoofddocent en coördinator van de masteropleiding Kunstbeleid en –management.

Bijlage II

REGLEMENT MAX VAN DER KAMP SCRIPTIEPRIJS 2009

1. DOELSTELLINGEN

Elk jaar worden kwalitatief hoogstaande scripties geschreven op het gebied van cultuureducatie. Cultuurnetwerk Nederland wil:

- deze scripties onder de aandacht van een groter publiek brengen;
- studenten stimuleren om naar buiten te treden met hun bevindingen;
- kwalitatief goed onderzoek door studenten bevorderen;
- het belang van onderzoek naar cultuureducatie vanuit uiteenlopende disciplines benadrukken.

Daarom zal met ingang van 2009 tweejaarlijks een prijs worden toegekend voor de beste Nederlandse of Vlaamse masterscriptie met een onderwerp in het domein van de cultuureducatie.

2. NAAMGEVING

De scriptieprijs is vernoemd naar Max van der Kamp (1947-2007), hoogleraar en directeur onderzoek voor pedagogiek en onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen, en onder meer voorzitter van de adviescommissie beroepsonderwijs en volwasseneneducatie van Cultuur en School en lid van de visitatiecommissie van conservatoria. Zijn proefschrift 'Wat neemt de leerling mee van kunstzinnige vorming?' (1980) was een belangrijke wetenschappelijke publicatie op het gebied van kunsteducatie in Nederland.

3. VOORWAARDEN DEELNAME

3.1

Scripties die in aanmerking komen:

- gaan over een onderwerp in het domein van cultuureducatie (waaronder wordt verstaan: kunsteducatie, literatuureducatie, erfoededucatie en media-educatie) - in gevallen van twijfel beslist de jury of een ingezonden scriptie aan dit criterium voldoet;
- zijn voorgelegd aan een Nederlandse of Vlaamse universiteit of hogeschool om een graad als master te behalen;
- zijn afgerond én positief beoordeeld (minimaal cijfer 7 of gelijkwaardig) door de scriptiebegeleider(s) tussen 1 september 2007 en 15 april 2009.

3.2

Inzenders worden geacht op de hoogte te zijn van dit reglement en ermee akkoord te gaan.

3.3

De scriptie mag reeds gepubliceerd zijn.

4. WIJZE VAN INDIENEN EN AFHANDELING INZENDING

4.1

Ingezonden scripties dienen:

- gesteld te zijn in de Nederlandse of Engelse taal;
- zowel op papier (één ingebonden exemplaar) als digitaal (bij voorkeur in PDF, als bijlage bij een e-mail) te worden ingestuurd;
- vergezeld te gaan van een blad met de volgende gegevens: volledige voor- en achternaam, adres, telefoonnummer en e-mailadres van de auteur, onderwijsinstelling, naam van de master, namen en e-mailadressen van de begeleiders;
- vergezeld te gaan van een kopie van een bijbehorend, door de bevoegd begeleider(s) gedateerd en ondertekend tentamenbriefje, uitdraai van een cijferlijst of gelijkwaardig bewijs van acceptatie en beoordeling van de scriptie;
- vergezeld te gaan van een Nederlandse samenvatting van maximaal 500 woorden, die onafhankelijk van de scriptie te lezen is en die digitaal (in Word of PDF) dient te worden toegestuurd;
- inclusief alle bescheiden uiterlijk op woensdag 15 april 2009 om 16.00 uur in het bezit te zijn van Cultuurnetwerk Nederland, bezoekadres: Ganzenmarkt 6, 3512 GD Utrecht, postadres: Postbus 61, 3500 AB Utrecht, t.a.v. Karin Laarakker. E-mailadres: KarinLaarakker@cultuurnetwerk.nl.

4.2

Inzenders ontvangen een bewijs van ontvangst van Cultuurnetwerk Nederland. Uiterlijk begin juni 2009 krijgen zij bericht of zij tot de genomineerden behoren.

4.3

Alvorens een inzending voor te leggen aan de jury bepaalt de ambtelijk secretaris of aan de onder artikel 3.1 en 4.1 genoemde voorwaarden is voldaan.

5. JURERING EN PROCEDURE

5.1

De jury voor de Max van der Kamp Scriptieprijs 2009 wordt ingesteld door Cultuurnetwerk Nederland en bestaat uit vijf personen, waaronder één voorzitter. Een ambtelijk secretaris vanuit Cultuurnetwerk Nederland woont de juryvergaderingen bij als lid zonder stemrecht. Dit is Karin Laarakker (e-mail KarinLaarakker@cultuurnetwerk.nl, telefoonnummer 030 – 236 12 00).

5.2

De jury zal bij de beoordeling van de ingezonden scripties de volgende beoordelingscriteria hanteren:

- wetenschappelijke waarde;
- helderheid;
- originaliteit;
- argumentatiekracht;
- presentatie.

Maatschappelijke en/of praktische relevantie kan een pre zijn.

5.3

De beraadslagingen van de jury zijn vertrouwelijk. De jury stelt een schriftelijk rapport op waarin de keuze van de winnaar wordt gemotiveerd. Het juryrapport wordt voorgelezen bij de uitreiking en daarna gepubliceerd op de website van Cultuurnetwerk Nederland.

5.3

De jurybeoordeling vindt plaats in twee rondes. Begin mei bepaalt de jury welke drie á vijf scripties worden genomineerd voor de prijs. Eind mei kiest zij de winnaar. Die wordt bekend gemaakt tijdens de conferentie Onderzoek in Cultuureducatie op 22 juni 2009.

5.4

Indien de inzendingen naar het oordeel van de jury van onvoldoende kwaliteit zijn, kan zij beslissen de Max van der Kamp Scriptieprijs 2009 niet toe te kennen. Verdienstelijke scripties kunnen dan wel een eervolle vermelding krijgen.

5.5

Scripties die zijn geschreven onder begeleiding van (een van) de juryleden kunnen ook in aanmerking komen voor de Max van der Kamp Scriptieprijs 2009. Het betreffende jurylid zal zich dan nadrukkelijk onthouden van een oordeel over de scriptie.

5.6

De jury heeft het recht om bij de beoordeling van de ingezonden scripties het advies van externe deskundigen in te winnen. Ook zij nemen de vertrouwelijkheid in acht.

5.7

De jury hoeft geen verantwoording af te leggen aan Cultuurnetwerk Nederland, maar dient zich wel aan het reglement te houden.

6. DE PRIJS

6.1

De winnaar van de Max van der Kamp Scriptieprijs ontvangt een bedrag van € 1000,=. Indien een scriptie door meerdere personen is geschreven, blijft het prijzenbedrag hetzelfde. Daarnaast krijgt de winnaar de mogelijkheid om (delen of een bewerking van) de scriptie te publiceren via Cultuurnetwerk Nederland. Bij voldoende kwaliteit komen hiervoor ook andere inzendingen in aanmerking.

7. OVERIGE BEPALINGEN

7.1

Ingezonden scripties blijven in het bezit van Cultuurnetwerk Nederland. Inzenders geven Cultuurnetwerk Nederland toestemming de scriptie op te nemen in de collectie van het studiecentrum.

7.2

Inzending van de scriptie houdt niet in overdracht van auteursrecht en/of enige met het auteursrecht samenhangende bevoegdheid aan Cultuurnetwerk Nederland, met uitzondering van het in artikel 7.3 van dit reglement bepaalde.

7.3

Voorafgaand aan en na afloop van de uitreiking zal Cultuurnetwerk Nederland via haar eigen kanalen (onder andere de corporate website) aandacht besteden aan de uitreiking, de genomineerden en de winnaar van de prijs, en hiervoor mogelijk met bronvermelding verwijzen naar scripties. Na afloop van de uitreiking zal de samenvatting van de winnende scriptie worden geplaatst op de website.

7.4

Inzenders vrijwaren Cultuurnetwerk Nederland voor alle aanspraken van derden wegens inbreuk van auteursrechten.

7.5

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de voorzitter van de jury.

7.6

Over de uitslag wordt niet gecorrespondeerd.

7.7

Cultuurnetwerk Nederland behoudt zich het recht voor het reglement te wijzigen.

Bijlage III

OVERZICHT INZENDERS MAX VAN DER KAMP SCRIPTIEPRIJS 2009

De gegevens van de vijf genomineerden zijn vet gedrukt.

Naam	Instelling en opleiding	Titel scriptie
Annette Assendelft	Hogeschool van Amsterdam, master Hoger Kader Pedagogiek	De leraar als sleutelfiguur. Praktijkervaringen met het besteden van de Voucherbankgelden bij de onderbouw van het Vmbo in Amsterdam
Lisa van Bennekom	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, master Kunsteducatie	Culturele diversiteit en de Opleiding Docent Muziek. Een onderzoek naar de visie en de praktijk van drie conservatoria m.b.t. culturele diversiteit
Evi Bovijn	Vrije Universiteit Brussel, Faculteit voor Psychologie en Educatiewetenschappen, master in de agogische wetenschappen	Urban dance in Vlaanderen: 'From streets to stage?' Kwalitatief onderzoek naar de positie van urban dance(rs) in de podiumkunsten
Bregje Broere	Alliantie Kunsten Fontys Zuyd, master Kunsteducatie	More Body. Een inventariserend en adviserend onderzoek betreffende het vak Kunst Dans
Free De Backer	Vrije Universiteit Brussel, Faculteit voor Psychologie en Educatiewetenschappen, master in de agogische wetenschappen	Muzische creativiteit in het lager onderwijs. Gevalstudies uit de Federatie Organisaties voor Kunsteducatie
Lien De Cang	Vrije Universiteit Brussel, Faculteit voor Psychologie en Educatiewetenschappen, master in de agogische wetenschappen	De operaworkshops van de Koninklijke Muntchouwburg uit de doeken : kwalitatief onderzoek naar de educatieve omkadering in het lager onderwijs
Fiona De Hondt	Universiteit Antwerpen, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, master Cultuurmanagement	Van concept naar constructie. Procesmanagement bij culturele-projectcoöperaties

Naam	Instelling en opleiding	Titel scriptie
Niké Eppink	Radboud Universiteit Nijmegen, Faculteit Letteren, master Het Culturele Geheugen	Televisie met een boodschap. Een onderzoek naar twee oriënterend educatieve kinderprogramma's in relatie tot mediabeleid, media-educatie en kinderen
Maureen van Hartskamp	Radboud Universiteit Nijmegen, Faculteit Letteren, master Cultuurwetenschappen	De culturele poortwachter: de voorbeeldrol van de CKV-docent als kennisoverdrager van culturele competenties op leerlingen
Peter Hellemons	Willem de Kooning Academie, master Kunsteducatie	Kan filosoferen over kunst helpen de identiteit van de leerling te ontplooiën?
Marike Hoekstra	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, master Kunsteducatie	Een onderzoek naar de rol van de kunstenaar in Toeval Gezocht
Maartje van Houtert	Universiteit Utrecht, faculteit Geesteswetenschappen, master Muziekwetenschap	SUCCES?! Een onderzoek naar factoren die bijdragen aan de optimalisering van educatieve activiteiten van professionele klassieke muziekinstellingen voor leerlingen van het voortgezet onderwijs
Daphne van Iperen	Universiteit Utrecht, faculteit Geesteswetenschappen, master Kunstbeleid en –management	Inkrimping of verrijking? De verwachte gevolgen van de herinrichting van de cultuurnotasystematiek op het jeugdtheaterbestel
Michelle Jacobs	Universiteit Maastricht, Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen, master Cultuur: beleid, behoud en beheer	Cultuur dichterbij: over de samenwerking tussen het primair onderwijs en de amateurkunstsector
Jorinde Jonker	Willem de Kooning Academie, master Kunsteducatie	Creativiteit en educatie
Suzanne Keurntjes	Alliantie Kunsten Fontys Zuyd, master Kunsteducatie	(In)formeel leren in de festivalsfeer. Een onderzoek naar de koppeling tussen formeel en informeel leren op en rond festivals

Naam	Instelling en opleiding	Titel scriptie
Marjolein Knuit	Universiteit Utrecht, Faculteit Geesteswetenschappen, master Nieuwe media & digitale cultuur	Mediawijsheid in perspectief
Aafke Letanche	Universiteit Utrecht, Faculteit Geesteswetenschappen, master Kunstgeschiedenis: communicatie en educatie	Culturele instellingen en het Voortgezet Onderwijs. Is het cultuurgebaseerd onderwijs de schakel?
Sara van de Loo	Alliantie Kunsten Fontys Zuyd, master Kunsteducatie	Kunst als Ontmoeting. Wensen en mogelijkheden rondom social inclusion in Museum van Bommel van Dam
Dafne Maes	Vrije Universiteit Brussel, Faculteit voor Psychologie en Educatiewetenschappen, master in de agogische wetenschappen	Bewogen lessen. Onderzoek naar danseducatie in het secundair onderwijs in Vlaanderen
Katrien Maes	Universiteit Antwerpen, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, master Cultuurmanagement	HETPALEIS. Theaterhuis voor kinderen, jongeren en kunstenaars. Tevredenheidsonderzoek bij kleuter- en basisonderwijs in het stasgewest Antwerpen
Sanne de Majjer	Universiteit van Amsterdam, Faculteit der Geesteswetenschappen, master Nederlandse taal en cultuur	Een moderne kijk op de klassieken: een onderzoek naar de huidige mogelijkheden voor het onderwijzen van canonieke literatuur
Vera Meewis	Universiteit Utrecht, Faculteit Geesteswetenschappen, master Kunstbeleid en -management	Participeren in of via kunst en cultuur? Een onderzoek naar de legitimatie voor cultuureducatie in het beleid van de rijksoverheid sinds 1995
Liesbeth Osse	Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, master Kunsteducatie	De interne cultuurcoördinator in beeld. Donquichot en duizendpoot
Lies van Roessel	Universiteit Utrecht, Faculteit Geesteswetenschappen, master Media and performance studies	Restaging the epic. Brechtian epic elements in computer games and their use for computer game literacy education

Naam	Instelling en opleiding	Titel scriptie
Edwin Segers	Universiteit Antwerpen, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, master Taal- en Letterkunde Nederlands	Literatuuronderwijs: de leeslijst in de derde graad ASO
Tirza Sibelo	Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, master Sociologie van Kunst en Cultuur	Docent Kunsteducatie in de schijnwerpers : master-thesis over de werkwijze van de docent kunsteducatie in het vmbo en vwo
Ellen Van Belle	Katholieke Universiteit Leuven, Faculteit Letteren, master Kunstwetenschappen	Met TSO en BSO naar (het) M(useum). Voorstellen om het pad te effenen
Margot Van den Bergh	Universiteit Antwerpen, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen, master Cultuurmanagement	Kunsteducatie in de kinderschoenen? De impact van de ABC-werking bij leerkrachten kritisch onderzocht
Maarten Van Mechelen	Vrije Universiteit Brussel, Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte, master Kunstwetenschappen en Archeologie	Kunsteducatie in de netwerkrimte: onderzoek naar het potentieel van online kunstcollecties voor educatieve doelstellingen
Stephanie Vork	Universiteit Utrecht, Faculteit Geesteswetenschappen, master Kunstbeleid en –management	Dichter naar de TOP. Ontwikkeling van literaire en poëtische talenten
Anne Wegerif	Erasmus Universiteit Rotterdam, Faculteit der Historische en Kunstwetenschappen, master Sociologie van Kunst en Cultuur	Ontwikkelingen in de belangstelling voor musea : de cultuurparticipatie van de Nederlandse bevolking in de periode 1950 tot 2005 toegespitst op musea nader onderzocht